

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XV. De Sacra Unctione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

dinet sine titulo beneficii unde sufficienter alii possit: alias, inspectis veteribus Canonibus, dist. 70. can. 1. & 2. suspensus erat ordinatus: quos innovavit Innoc. III. cap. cum secundum 26. inf. de praben. qui voluit ordinatorem teneri alere ordinatum sine titulo, donec ei fuerit provisum de sufficienti beneficio. Cujus ratio est, quod non deceat in sacro ordine constitutum mendicare, aut sordidè quæstum facere. Unde & tituli, ad quem promotus aliquis, resignatio inhibita, nec ab Episcopo admittenda, nisi ejus facta mentione, & aliunde habeat resignans, unde alatur. Trident. Sess. 21. c. 2. de reform. quod in dictis casibus antiquorum Canonum pœnas innovavit, præcipuè si fallaciis quis usus confinxerit sibi beneficium aut patrimonium esse, quo casu cum nulla sit Episcopi ordinantis culpa, non potest is dici teneri ad alendum, ne doloso dolus suus profit. Navarr. Conf. 4. n. 3. de temporibus ordinat. Quod si ordinator aliquem sine titulo ordinavit, cum pacto de non molestando se, aut præsentatorem, certum est ordinatum esse suspensum ab ordine suscepto, nec posse ascendere ad superiores: præsentatorem autem, cum quo initum tale pactum, ab ordinum executione ad triennium, ordinantem à collatione esse suspensum, donec à Sede Apostolica dispensetur, Navarr. d. loco conf. 17. n. 2. per c. per tuas 37. & c. pen. inf. de simonia.

30 Requiritur & in aliquibus præficiendis ordo. Episcopus nemo eligendus nisi ad minimum Subdiaconus, c. Amulius 9. h. 1. qui antequam consecratur, debet esse Sacerdos, ne per saltum promotus videatur. In Decanum, Præpositum, Abbatem, non nisi presbyter adsumendus, aut idoneus, ut brevi creetur, c. 1. h. 1. Potest tamen constitui Abbas in minoribus conquirens, imò & irregularis, ite suadente necessitate ex provisione Episcopi. cap. tuam 10. ubi Glos. h. 1. Abbatibus enim non tam est ordo, quam dignitas. Ad Ecclesiam parocchiam non potest adsumi existens in minoribus, nisi intra breve tempus possit in presbyterum ordinari, c. 5. h. 1. ubi breve tempus Glossa interpretatur annum.

Archidiaconus debet esse Diaconus, ne sit minor quis quibus præest, d. cap. 1. Non suspicius intra tempus ordinem requisitum

aut ad eum inhabilis repertus, removendus ab officio, cessante appellatione, d. c. 7. §. inferiora sup. tit. 6.

TITULUS XV.

De Sacra Unctione.

SUMMARIUM.

1. *Chrisma quid?*
2. *Chrismae cur ungantur Sacerdotes & Episcopi.*
3. *Ejus usus in confirmatione.*
4. *Consecratur ab Episcopo.*
5. *Confirmationis Sacramentum quibus conferendum.*
6. *Conferendum jejuniis.*
7. *Minister ejus est solus Episcopus.*
8. *An & non Episcopo ejus ministerium committi à R. P. possit?*
9. *Sacramentum extremae Unctionis, ejusque effectus.*
10. *Minister est simplex Sacerdos.*
11. *Quibus & quando conferendum.*
12. *Est iterabile.*

Agitur hoc Tit. de sacra Unctione, cujus materia est Chrisma, aut oleum benedictum. * Chrismatis nomen licet ex prima impositione Græcæ linguæ unctionem absolute significet & antiqui Patres isto verbo frequenter oleum designare inveniantur, & unctionem, unde Salvator dicitur Christus, id est unctus: usum tamen accommodatum ad denotandam specialiter materiam, quæ continet oleum balsamo mixtum, consecratum aut benedictum per Episcopum. * Hoc unguentur Sacerdotes & Episcopi in capite & manibus: ad augmentum divinæ gratiæ, & exequendum rectius ea, quæ cujusque ordinatio requirit, ut & interiorius, quantum ad Deum, habeant conscientiam nitorem, qui significatur per oleum, & exteriorius, quantum ad proximum, bonæ famæ odorem, qui significatur per balsamum, cap. 1. in princip. hoc. tit.

Est & Chrismatis usus in Sacramento Confirmationis, quod est novæ legis, quo baptizati in gratia roborantur, & speciali modo Spiritus

Spiritum sanctum accipiunt, interveniente un-
ctione chrisimatis, in fronte signo Crucis facto
sub præscripta verborum forma.

4 Consecratur ab Episcopo, non tantum ex ne-
cessitate præcepti, sed etiam Sacramenti: ut
probabilis sit, ejus consecrationem non posse
delegari per Pontificem simplici Sacerdoti qui
non est capax eorum, quæ ad potestatem ordi-
nis spectant, ut hic actus. Subiectum est quilibet
homo baptizatus: est enim baptismus janua
reliquorum Sacramentorum.

5 Quoad ætatem non videtur distinguen-
dum, ut etiam infantibus olim ex pia consuetu-
dine collatum fuerit hoc Sacramentum. Expe-
dire tamen videtur, non confirmare infantes
ante illucescentem rationis usum: nisi aliud
caussa exigat, ut longa Episcopi absentia aut
mortis periculum, ut perfectè vis moriatur.
Quæ ratione & carentibus sensu volunt posse
dari hoc Sacramentum, sive perpetud tales
sint, sive antè habuerint rationis usum, modò
credantur esse benè dispositi.

6 Jejunium esse debere & confirmantem &
confirmatum, patet ex *can. Vt jejunii. can. Vt
Episcopi De consecrat. Dist. 5.* non tamen tam ex
necessitate præcepti, quam Sacramenti decen-
tia, cum istorum decretorum verba non indu-
cant sufficienter præcepti obligationem, & si
inducerent, non obligarent tamen, quod fuit
tantum Concilii provincialis: ut usus hac in re
sit inspiciendus.

7 Minister confirmans est Episcopus solus,
Trid. *Sess. 3. c. 3. de Confirmat. & patet Actor. 8.
& 19. & can. Manus De consecrat. Dist. 5.* ubi so-
li Apostoli tanquam Episcopi leguntur confir-
masse fideles: ut tantum Episcopi fiat mentio
*can. 1. Dist. 5. De consecrat. & Sacerdos simplex
ex vi suæ ordinationis hunc actum exerce-
re queat.*

8 Quæstio autem est, An saltem ex commis-
sione R. Pont. possit hoc Sacramentum mini-
strare non Episcopus? R. sp. Possit videri non
licere, ex *d. cap. Manus*, ubi non reputatur Sa-
cramentum nisi fiat ab Episcopo: ut videatur
esse de substantia, & mutari nequeat per Pont.
qui habet tantum ministerialem circa Sacra-
menta potestatem, non etiam Sacramento su-
periore, Contra tamen tradit D. Thomas,
in 4. Sent. Dist. 7. ex Pont. delegatione hoc Sa-

cramentum ministrari posse per simplicem Sa-
cerdotem, quem & alii sequuntur ex Jure con-
sultis, Navar. in *Summa c. 22. n. 8.* Covarr. alios
referens, *lib. 1. Variar. Resol. c. 10.* Pro quibus facit
textus in *can. Pervenit, Dist. 95.* ubi ait Pont.
se concedere, ut per Sacerdotem fiat confirma-
tio, ne ex denegatione oriatur scandalum, in
locis, ubi defunt Episcopi, ut non possit negari
licite fieri. Et facit Concilium Florent. quo ad-
feritur ex causa urgente, per Apostolicæ Sedis
dispensationem, Sacerdotem simplicem hoc
Sacramentum administrasse. Nec obstat *d. can.
3. Conc. Trid.* quia tantum dicit ordinarium
esse ministrum Episcopum, non negat autem
delegari posse. Ut negandum sit, quod aliqui
volunt, ex institutione divina competere tan-
tum Episcopo, quia sic non posset dispensare
Pontifex.

9 Est & Oleum benedictum, à Chrismate di-
versum, cum non habeat balsami mixtionem,
sed ejus materia sit oleum olivarum, ex quo
per Episcopum benedicto consecratur Sacra-
mentum per unctionem hominis infirmi, in
certis corporis partibus, præscripta verborum
forma, vocaturque extremæ Unctionis, insti-
tutum ad juvandum, confortandumque æ-
groti animum contra difficultates occurren-
tes in articulo mortis, ejusque præparare ani-
mam, & quantum in se est disponere proxi-
me ad introitum gloriæ: cum, sicut cætera Sa-
cramenta, gratiam conferat, si non inveniat
obicem in subiecto. Nullum quidem est af-
firmativum præceptum de eo suscipiendo etiam
positis in extremo vitæ discrimine: est tamen
per se utilissimum, & non sine peccato
omittitur, quatenus subest contemptus aut
scandalum.

10 Minister est Sacerdos etiam simplex. Ex
officio tenetur Parochus, cujus est ordinaria
salutis remedia præbere suis. Aliis, sine Paro-
chi licentia, alicui præbere Sacramentum est
inhibitum, sub pœna, ut aliqui adferunt, ex-
communicationis latæ sententiæ, *Clement. 1.
in princ. De privil.* Verum ùm ista Clement.
tantum loquatur de Religiosis ungentibus sæ-
culares, & sit pœnalis, non est extendenda ad
non Religiosos. Nihil faciente argumento à
simili aut majori, quia hoc non procedit in pœ-
nalibus, cum possit subesse singularis causa

movens Pontificem ad hanc pœnam statuen-
dam, in his potius, quam in his. In casu absen-
tiae Parochi, necessitas, quæ est extra legem,
facit & alios posse impunè administrare hoc
Sacramentum.

11 Subjectum est homo baptizatus, (baptismus enim est janua reliquorum Sacramentorum) & adules, qui habet aut habuit rationis usum: nam in eo, qui non habuit, non obtinebit finis hujus Sacramenti. Quando autem habuit, etiã si nunc non habeat, potest in eo suum habere effectum. Ministri tamen est curare, eo tempore detur, quo sui compos est infirmus; hoc enim reverentiæ Sacramenti & modo operandi est convenientius. Ut non sit expectandum, dum infirmus sensu careat: quod consulto factum non foret sine culpa, licet tum temporis præstetur sine nova culpa. Istis præcipue dari vult Trident. *sess. 14. c. 3. De Sacram. unct.* qui ita periculosè laborant, ut in exitu vitæ constituti videantur; unde & ibidem hoc Sacramentum dicitur ex euniorum, quibus maximè accommodatur ejus effectus. * Iterabile est, cum characterem non imprimat, *inf. tit. seq.* & corporis ægrotudo possit iterari, ut iterato sit opus auxilio: non tamen durante ejusdem morbi necessitate, cui est sufficiens medicina ista semel adhibita. Quæ si postquam se remisit (quod judicandum arbitrio prudentis) iteretur, poterit & iterari hoc Sacramentum, tamquam novum auxilium.

Unguntur & Reges oleo benedicto in brachio, aut humero siveatmo. Omnes item Christiani oleo benedicto bis unguuntur ante baptismum, bis post baptismum, de quorum significatione videatur, *c. unic. hoc tit.* Ungitur & altare, dum consecratur; templum, dum dedicatur; calix, dum benedicitur, *d. c. unico in fine.*

TITULUS XVI.

De Sacramentis reiterandis.

SUMMARIUM.

1. Sacramenta non reiteranda Baptismus, Confirmatio, Ordo.
2. Ordinatio etiam ab Episcopo hæretico &c. facta imprimat characterem.

3. Ordinatus iterato an sit irregularis?
4. Defectus in ordinatione suppleri debet.

A Bominabile habitum, iterare Sacramenta, ea nimirum, quæ characterem imprimunt, cujus generis sunt Baptismus, Confirmatio, Ordo, quem sufficit semel suscepisse. *Trid. sess. 23. c. 4.* Quatenus tamen ordinatio facta ab Episcopo, licet hæretico, apostata, excommunicato, simoniacò, cum nihilominus a tali imprimatur character ordinando, ut dictum supra tit. 13. Quia in re hæreticis aliquotum fuit olim, volentium à simoniacis ordinatos non nisi iterato ordinatos esse admittendos; verum ea repressa est. Dixi, quatenus facta ab Episcopo quia alias nihil accessit consecrationis, *can. Presbyteri Dist. 62.* ut iterari ordo dici nequeat.

Quæstio est, An iterato ordinatus sit irregularis? R. Id velle Navarr. *Conf. 1. hoc tit. per can. 1. Dist. 68. can. Dicitur 8. De consecr. Dist. 5.* verum ea loca ut prohibeant quempiam iterato ordinari, non loquuntur tamen de irregularitate. Adjicitur & pro ea parte textus in *can. Saluberrimum 1. q. 7.* ubi ordinari ab hæreticis in ordine suscepto permittuntur ministrare, nisi iterata rinctione sint maculati; verum hoc accipiendum de rebaptizatis, quorum factum est gravius; ut in his sit singulare, quod ab Ecclesiæ militia omnino removeantur, *can. Qui in qualibet. 10. 1. q. 7.* & ibi *Glos.* nec videatur extendendum. Non obstante argumento à paritate rationis ducto, eo quod æquè sit prohibita iterata ordinatio atque iteratus baptismus: neque enim ea argumentatio procedit ad constituendam irregularitatis pœnam, quæ requirit expressam constitutionem Pontificiam, *c. is qui de sent. excom. in 6.* Atque ita expresse in eo, qui bis confirmatus est, tenet Covarr. in *Clement. Si furiosus in princ. n. 8.* subjungens idem in his ordinato statuum dum est.

Defectus si quis contigerit in ordinatione, ille statò tempore est suppletus: veluti si manuum impositio omilla sit, aut oleo, non christumate fuerit facta inunctio; cætera legitime facta neutiquam iteranda, *c. 1. h. t.* Alia Sacramenta sine noxa iterantur: imò aliqua iterari cogit necessitas.

TITU.